

14.03.2025r.

Szanowna

Pani

Agnieszka Dziemianowicz- Bąk

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

zwraca się z prośbą o **rozważenie zmiany** Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 08 grudnia 2015r. sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków w zakresie zapisu § 12 ust 2 cyt. Rozporządzenia i uwzględnienie wśród dokumentów niezbędnych do otrzymania zasiłku macierzyńskiego w przypadku rodzin zastępczych: orzeczeń Sądu wydanych w drodze zabezpieczenia na czas trwania postępowania.

Uzasadnienie

Zgodnie z przepisami tj. art. 183 § 1 Ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. Kodeks Pracy: „Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (...).”

Analogicznie prawo do urlopu rodzicielskiego jest uwzględnione w art. 183 § 4 cyt Ustawy. Zgodnie z art. 29 ust 1 pkt 3 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa: „Zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego (...) przyjęła na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, dziecko w wieku do 7-go roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do 10go roku życia”.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 08 grudnia 2015r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków § 12 ust 2 – „Dokumentami niezbędnymi do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu Pracy jako okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie w ramach rodziny zastępczej są:

- 1) prawomocne orzeczenie sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej albo umowa cywilno-prawna zawarta między rodziną zastępczą a starostą, albo ich kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem przez płatnika składek albo przez Zakład;
- 2) dokument potwierdzający wiek dziecka.”

Powyższy zapis w pkt 1 cyt. Rozporządzeniu nie uwzględnia sytuacji, kiedy dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej – umieszczone jest na podstawie orzeczeń Sądu, które są wydane w drodze zabezpieczenia na czas trwania postępowania.

Wyżej wymienione postanowienia pomimo braku prawomocności są natychmiast skuteczne i wykonalne. Rodzina na podstawie takich postanowień przejmuje faktyczną opiekę nad dzieckiem i w związku z powyższym przysługują jej świadczenia na utrzymanie dziecka umieszczonego w tej rodzinie (zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej / Dz. U z 2025 r. poz. 49/).

W przypadkach gdy rodzice dziecka odwołują się od postanowienia sądu, ich uprawamocnianie się może trwać do kilku miesięcy lub dłużej. W wyżej opisanych sytuacjach uzyskanie zasiłku macierzyńskiego staje się niemożliwe, pomimo iż rodzina faktycznie sprawuje opiekę nad małoletnim.

Pozostaje to w sprzeczności z dobrem dziecka, dla którego opiekunowie zastępczy podejmują się zmiany swojego życia (w tym zawodowego), by sprawować nad nim należytą opiekę. W opinii MOPS w Kaliszu nieuwzględnienie w cytowanym rozporządzeniu orzeczeń Sądu wydanych w drodze zabezpieczenia na czas trwania postępowania, doprowadza do niestabilnej sytuacji finansowej i zawodowej rodziny zastępczej, sytuacji konfliktowych, frustracji, co w całości rzutuje na całe funkcjonowanie rodziny oraz dziecka w niej umieszczonego.

Ponadto, sytuacja taka powoduje, że osoby nie będą się deklarować, aby przyjąć pod opiekę dziecko, a jak wiadomo kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej jest bardzo mało.

W związku z powyższym wnosimy jak na wstępie.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Monika Horna-Cieślak - Rzecznik Praw Dziecka